

Stockholm 2024-10-21

Yttrande över remissen Offentlighetsprincipen eller insynslag - Allmänhetens insyn i enskilda aktörer inom skolväsendet (SOU 2024:28) samt över den kompletterande promemorian Offentlighetsprincipen med lätt-nadsregler för mindre enskilda huvudmän i skolväsendet.

Inledande kommentarer

Frågan om, och i så fall hur, offentlighetsprincipen kan och ska införas för huvudmän för fristående skolor har utretts under en längre tid. Sveriges Skolledare har tidigare yttrat sig bland annat över remissen Informationsförsörjning på skolområdet Skolverkets ansvar (SOU 2023:21) men även avgett svar på tidigare remisser. Förbundet har hela tiden ansett att samma regler kring offentlighet bör gälla oavsett skolhuvudman och att det egentligen är aktiebolagens inträde på skolområdet som är grundproblemet. Oaktat detta är det nu nödvändigt att regeringen kommer framåt i frågan och säkerställer såväl rättssäkerhet som informationstillgång inom området.

Det remitterade underlaget består dels av Skolinformationsutredningens olika förslag, dels av en kompletterande promemoria från Utbildningsdepartementet. Underlagen består av delvis olika förslag vilket riskerar att göra det otydligt för remissinstanserna. Skolinformationsutredningen lägger dels fram förslag på hur offentlighetsprincipen kan införas för alla skolhuvudmän, dels förslag på en alternativ lösning med en särskild insynslag. Utbildningsdepartementets kompletterande förslag innebär ett införande av offentlighetsprincipen med tillägg som innebär undantagsregler för mindre huvudmän.

Då Sveriges Skolledares grundläggande inställning är att offentlighetsprincipen bör gälla alla verksamheter väljer förbundet att inte kommentera de förslag som Skolinformationsutredningen lägger gällande varianter av särskilda insynslagar.

Överväganden och förslag om införande av offentlighetsprincipen i utredningen Offentlighetsprincipen eller insynslag – Allmänhetens insyn i enskilda aktörer inom skolväsendet (SOU 2024:28).

Förbundet ställer sig bakom vägvalet som innebär att problematiken med informationsförsörjningen inom skolområdet bör lösas genom ett införande av offentlighetsprincipen för samtliga skolhuvudmän.

- **Förslag 11.2.2** Enbart handlingar som hör till den offentligt finansierade verksamheten omfattas av offentlighetsprincipen.

Sveriges Skolledare bifaller förslaget.

- **Förslag 11.3** De juridiska personer som avses i 2 kap. 3 a § OSL ska tillämpa motsvarande regler om avgift som en statlig myndighet skulle enligt avgiftsförordningen.

Sveriges Skolledare har inget att invända mot förslaget.

- **Förslag 11.5.3** Sekretess enligt 19 kap. 1 § OSL ska inte gälla hos sådana juridiska personer som avses i 2 kap 3 a § OSL för uppgifter i underlag för mottagande och urval, anställningsförfarande eller om lön. Detsamma ska gälla uppgifter om antal barn eller elever, sammansättning av grupper av barn eller elever, betyg eller andra resultat, lärartäthet och personalomsättning.

Sveriges Skolledare bifaller förslaget.

Ett fjärde alternativ – offentlighetsprincipen införs hos enskilda huvudmän men med vissa lättnader för mindre huvudmän. Förslag från promemorian Offentlighetsprincipen med lättnadsregler för mindre enskilda huvudmän i skolväsendet.

Utbildningsdepartementet konstaterar i sin promemoria att inget av förslagen i Skolinformationsutredningens förslag gör någon åtskillnad mellan stora och små huvudmän.

- **Förslag 3.1.** Bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av allmänna handlingar hos myndigheter ska i tillämpliga delar gälla hos enskilda juridiska personer som är godkända som huvudmän inom skolväsendet för handlingar som hör till den verksamhet som godkännandet omfattar. För huvudmän som har högst två enheter, som kan vara förskoleenheter, skolenheter, eller fristående fritidshem, eller som ingår i en koncern där koncernföretagen sammantaget är godkända som huvudman inom skolväsendet för högst två sådana enheter (mindre huvudmän) ska vissa lättnader

gälla i förhållande till tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen.

Sveriges Skolledare har inget att invända mot förslaget.

- **Förslag 3.2.** Mindre huvudmän ska behandla en begäran att få ta del av en handling inom rimlig tid. De ska inte vara skyldiga att på begäran låta den enskilde ta del av handlingen på visst sätt, t. ex. på plats, utan ska få bestämma hur den enskilde ska få ta del av en allmän handling som ska lämnas ut. Mindre huvudmän ska få ställa frågor om vem som begär handlingen. Rätten att ta del av allmän handling hos mindre huvudmän ska inte gälla en sammanställning av uppgifter.

Sveriges Skolledare har inget att invända mot förslaget.

- **Förslag 3.3.** Mindre huvudmän ska hålla allmänna handlingar ordnade så att det utan svårighet kan konstateras vilka handlingar som kommer in eller upprättas. Arkivlagen ska inte gälla. Bestämmelser om skyldighet att bevara och vårda allmänna handlingar ska finnas i skollagen.

Sveriges Skolledare har inget att invända mot förslaget.

- **Förslag 3.4.** Regeringen ska få meddela föreskrifter om i vilken utsträckning enskilda huvudmän inom skolväsendet ska få ta ut avgifter för att lämna ut kopior eller avskrifter av allmänna handlingar eller för elektroniskt utlämnande av sådana handlingar.

Sveriges Skolledare har inget att invända mot förslaget.

- **Förslag 3.5.** Det ska i skollagen införas mer detaljerade bestämmelser om insyn vid entreprenad inom komvux än vad som följer av kommunallagen. Det ska i skollagen anges att om en kommun överlämnar uppgifter som avser utbildning inom komvux på entreprenad ska kommunen, för att ge allmänheten insyn i verksamheten, genom avtalet tillförsäkra sig tillgång till i lagen angivna handlingstyper som hör till den verksamhet som omfattas av avtalet.

Mindre huvudmän ska bevara och vårda allmänna handlingar så att de är tillgängliga i minst sju år.

Bestämmelsen om skyldighet för huvudmän för fristående skolor som sätter betyg att överlämna betygshandlingar till den kommun där skolan är belägen ska ändras till att bara gälla huvudmän som inte omfattas av arkivlagen.

Förslag 4. Lagändringarna i offentlighets- och sekretesslagen ska träda i kraft den 1 januari 2027. Handlingar som kommit in eller upprättats före denna dag ska inte omfattas av reglerna om handlingsoffentlighet. Även de

ändringar som föreslås i arkivlagen, skollagen och lagen om meddelarskydd ska träda i kraft 1 januari 2027.

Sveriges Skolledare har inget att invända mot förslaget.

Med vänlig hälsning

Sveriges Skolledare

Ann-Charlotte Gavelin Rydman
Förbundsordförande

Lena Linnerborg
Utbildningspolitisk chef